

ارزیابی پیامدها و بازتاب های ژئوپلیتیک ناشی از ورود آوارگان سوری به کشورهای منطقه و اتحادیه اروپا

حمیدرضا محمدی^۱، کبری قامتی^۲

^۱ دانشیار جغرافیای سیاسی دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی

^۲ دانش آموخته جغرافیای سیاسی دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی (نویسنده مسئول)

چکیده

بحران سوریه که از سال ۲۰۱۱ میلادی آغاز شده است در حالی وارد پنجمین سال خود می شود که با حضور و نقش آفرینی طیف گسترده ای از بازیگران داخلی، منطقه ای و بین المللی به صحنه منازعه ژئوپلیتیک قدرت ها تبدیل شده است. این رقابت خشونت آمیز نه تنها پیامدهای سنگینی در داخل خاک سوریه و برای دولت و ملت آن داشته است، بلکه با خارج شدن میلیون ها آواره و پناهنده از مرزهای این کشور، معضل جدیدی برای کشورهای همسایه و اتحادیه اروپا ایجاد کرده است. در این مقاله که با روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از آمار و گزارشات معتبر بین المللی انجام شده است، ضمن بررسی شرایط آوارگان سوری و کشورهای مقصد آن ها، بازتاب ها و پیامدهای ژئوپلیتیک ناشی از حضور آوارگان سوری در این کشورها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می دهد که حضور آوارگان سوری در کشورهای همسایه سوریه و اتحادیه اروپا پیامدهای اقتصادی-مالی و سیاسی-اجتماعی منفی را برای آنها به دنبال خواهد داشت.

واژه های کلیدی: بحران سوریه، آوارگان سوری، پیامد ژئوپلیتیک، همسایگان سوریه، اتحادیه اروپا

مقدمه

انسان همیشه در طول تاریخ در مقابل برخی از تهدیدات طبیعی و غیر طبیعی سعی داشته است پناهگاه مناسبی برای ادامه حیات خود تهیه نماید. هرکس بنا به عللی جان یا حقوق خود را به مخاطره ببیند حق دارد به کشور دیگری پناه برد. هر پناهنده علاوه بر اینکه طالب امنیت جانی است، باید بتواند احتیاجات اولیه خود و خانواده اش را مرتفع سازد. از این رو، زیستن در هر کشوری با ثبات سیاسی و استفاده از مزایای رفاهی آن، رویای هر پناهنده ای است. به هر پناهنده ای امکاناتی از قبیل سرپناه، نان، آب و تحصیل فرزندان خانواده داده خواهد شد. آنچه قابل تامل می باشد این است که چه بر سر پناهنده و خانواده او خواهد آمد، و با آنان چگونه رفتار خواهد شد (کریمی، ۱۳۸۹: ۳۸).

موضوعی که در این مقاله به آن می پردازیم، مسئله بحران پناهندگان سوریه و آواره شدن آنها می باشد مسئله ای که در میان مسائل منطقه خاورمیانه و حتی جهان از ویژگی های منحصر به فردی برخوردار است.

از سال ۲۰۱۱ تا کنون میلیون ها اتباع سوری به سمت کشورهای منطقه و بخصوص اتحادیه اروپا سرازیر شده اند. این بحران یکی از پیچیده ترین بحران های چند دهه اخیر محسوب می شود. لذا با توجه به این نکات، باید سیاست های کشورهای اروپایی، امریکایی و حتی منطقه را در قبال بحران سوریه و بخصوص مسئله آوارگی و پناهندگان جدی گرفت. این بحران معضلات جدی را پیش روی سازمان های بین المللی و بخصوص سیاستمداران غربی ایجاد کرده است. چالش های فوق العاده ای که منطقه خاورمیانه و جهان را در بر گرفته است. به همین دلیل در این پژوهش سعی شده است باروش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از آمارها و گزارشات معتبر بین المللی، شرایط آوارگان سوری، در کشورهای مقصد آنها و بازتاب و پیامدهای ژئوپلیتیک ناشی از حضور آوارگان سوری در کشورهای مقصد مورد بررسی این تحقیق قرار می گیرد.

این پژوهش تا حد امکان به بررسی محورهای، الف: وضعیت و واکنش کشورهای منطقه به بحران سوریه، ب: وضعیت مهاجران سوریه در اروپا، ج: ابعاد مهاجرت غیر قانونی پناهندگان سوری، د: ناتوانی اروپا در حل بحران پناهندگان سوری، تاثیر پناهندگان سوری بر وضعیت ژئوپلیتیک منطقه اروپا، تاثیر بحران پناهندگان بر اقتصاد و مسائل مالی. اختصاص پیدا کرده است. و در آخر راهکارهایی که در رابطه با حل بحران پناهندگان سوری می توان ارائه نمود، در این پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

بیان مساله

ناآرامی های سوریه در مارس ۲۰۱۱ شروع شد و با آغاز سال ۲۰۱۲ این شورش به جنگی میان سوریه و گروه های تکفیری تبدیل شد. مردم بی دفاع سوریه هدف اصلی این جنگ هستند در چنین شرایط تاسف باری غیر قابل تصور می باشد. به همین دلیل برخی از مردم به دلیل حفظ جان خود ناچار به مهاجرت و پناهندگی در کشورهای دیگر منطقه ویا اتحادیه اروپا شده اند. جنگ داخلی سوریه باعث شده است که حدود ۲.۷ میلیون سوری از سال ۲۰۱۱، کشور خود را ترک کنند و انتظار می رود دو برابر آن تا پایان سال ۲۰۱۴ از سوریه فرار کنند. بحران آوارگان سوریه چالش های فوق العاده ای را برای منطقه به ارمغان آورده است (بیدینگر^۱، ۲۰۱۵).

پس از پنج سال جنگ، هیچ چشم انداز واقعی صلح در سوریه دیده نمی شود. وضعیت انسانی برای سوری ها در سراسر منطقه همچنان رو به وخامت است، و با افزایش تعداد مردم نیازمند به کمک، بودجه ها راه گشا نیست (اکاپس^۲، ۲۰۱۵).

همچنین بدنبال سیاست های حمایتی دولت های اروپا که منجر به گشوده شدن درهای اروپا به روی مردم سوریه گردیده است، خیل عظیمی از آنها به اروپا مهاجرت کرده اند. این مهاجرت ها و آسیب دیدگان این بحران از جنبه های مختلف بر روی

^۱ Bidinger^۲ acaps

کشورهای میزبان تاثیر گذاشته‌اند. از این رو در این مطالعه قصد داریم تاثیرات ژئوپلیتیک و اقتصادی-سیاسی و اجتماعی این بحران را بر کشورهای منطقه و اروپا بررسی کرده و طرح‌های ارائه شده جهت حل بحران را معرفی کنیم و سپس به بررسی این مساله بپردازیم که آیا برنامه‌ها و طرح‌های ارائه شده از سوی دولت‌های منطقه، اتحادیه اروپا و سازمان ملل برای حل این بحران کافی هستند یا خیر و کدام نیازهای مردم آسیب دیده از این بحران را مرتفع نموده‌اند.

روش تحقیق

روش تحقیق در این مقاله، روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از آمار و گزارشات معتبر بین المللی انجام شده است. ضمن بررسی شرایط آوارگان سوری و کشورهای مقصد آنها، بازتاب و پیامدهای ژئوپلیتیک ناشی از حضور آوارگان سوری در این کشورها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

سوالات تحقیق

- ۱- حضور آوارگان سوری در کشورهای منطقه و بخصوص اروپا چه پیامدها و بازتاب‌های ژئوپلیتیکی و ژئواکونومی به دنبال خواهد داشت؟
- ۲- بادر نظر گرفتن تناقضات بین مجامع حقوق بشری و سیاستگذاری‌های دولتمردان اروپایی، جامعه جهانی باید چگونه با معضل آوارگان و پناهندگان برخورد نماید؟

فرضیات تحقیق

۱. بحران آوارگان سوری یکی از بزرگترین بحران‌های انسانی در قرن اخیر می باشد. که منطقه خاورمیانه و تاورهای اروپا در بر گرفته است. پیامدها و بازتاب‌های ژئوپلیتیک و ژئواکونومی این بحران بسیار گسترده می باشد و هزینه‌های بالایی را برای منطقه و اتحادیه اروپا دنبال خواهد داشت.
۲. جامعه جهانی قادر نیست و نمی داند چگونه با این موضوع به درستی تعامل داشته باشد. بسیاری از کشورهای اروپایی به جای اذعان به مسئولیتشان در مقابل طیف وسیع پناهندگان تنها به ارائه بسته‌های غذایی بسنده کرده اند و فقط چند سازمان غیر دولتی تلاش کرده اند دستور کاری را در راستای تعامل با معضل پناهندگان تدوین نمایند.

مفاهیم و آموزه‌های نظری تحقیق

آوارگی

از دوران باستان، تمدن‌های بزرگ و نیز ادیان الهی، برای حمایت از کسانی که از ترس جان، امان می خواستند، تدابیری اندیشیده اند. در عصر حاضر مفهوم آوارگی، اهمیتی حقوقی به خصوص در عرصه بین المللی پیدا کرده است. عنوان آواره را برای مشخص کردن گروههایی به کار می‌برند که بر خلاف میل خود و به دلیل جنگ، قحطی، بیماری و یا عوامل دیگر از خانه و کاشانه شان رانده می شوند و در جایی دیگر، هر جاکه باشد، پناه می گیرند این گروهها عمدتاً در کشور مقصد از شرایطی که شهروندان آن کشور برخوردارند، بی بهره می مانند و معمولاً در اردوگاههایی که برای آنها تدارک دیده شده وبا کمک‌های مالی سازمان‌های بین المللی زندگی می کنند (کیوان مهر، ۱۳۷۷: ۹).

پناهندگی

مفهوم پناهندگی که عموماً بایک مکان یا محل جغرافیایی ملازمه دارد و دارای سابقه ای کهن می باشد. به جرات می توان گفت که این مفهوم، از ابتدای تاریخ وجود داشته است و در طی قرون متمادی، همگام با نیازهای روز، شکلهای گوناگونی به خود گرفته است. به رغم سابقه طولانی این پدیده تنها در روزگار اخیر به صورت مفهومی حقوق بین الملل و توافق‌های بین المللی درآمده و تعبیر خاصی برای آن وضع شده است. در حقوق بین الملل نسبت به رعایت حقوق پناهندگان تاکید شده است. علاوه بر وجود این تاکیدات و تشکیل کنوانسیون‌ها و اتخاذ تدابیر گوناگون در این عرصه، به واسطه فقدان ضمانت اجرایی قومی در این

خصوص دولت های پذیرنده پناهنده خود را ملزم به رعایت این مقررات نمی دیدند. در نتیجه، در جهان شاهد تعداد زیادی از انسان های پناهنده هستیم. نظام بین الملل، روش های معینی برای خود با قربانیان در شرایط خاصی به وجود آورده است. کمیته بین المللی صلیب سرخ مسئول رسیدگی به قربانیان منازعات است. مرکز حقوق بشر مسئول رسیدگی به قربانیان نقض حقوق بشر است و کمیساریای عالی سازمان ملل برای پناهندگان مسئول رسیدگی به فرار اجبارناشی از تعقیب می باشد (نظری تاج آبادی، ۱۳۶۱: ۱۳-۱۷).

پناهنده

پناهنده کسی است که بدلائل نژاد، مذهب، ملیت یا عضویت در یک گروه خاص اجتماعی یا عقیده سیاسی، ترس موجهی از آزار دارد و در خارج از کشور اصلی خود به سر می برد و به علت ترس از آزار قادر یا مایل به برخورداری از حمایت آن کشور یا بازگشت به آن نیست. در تعریف کنوانسیون ۱۹۵۱ هر شخصی که بدلیل تجاوز خارجی، اشغال، تسلط بیگانگان یا هر واقعه ای که به طور جدی نظم عمومی تمام یا بخشی از کشور اصلی یا متبوع خود، وادار به ترک کشور اصلی برای یافتن پناهگاهی در کشور دیگری غیر از کشور اصلی یا متبوع خود گردد پناهنده می گویند (خان محمدی، ۱۳۹۲/۹/۲۱). در این پژوهش، پناهندگان، ملتی در حال فرار از مکان هایی هستند که در آن دولت دیگر قادر یا مایل به محافظت از حقوق اساسی آنها نیست و به خاطر ترس از آزار و آسیب، پناهندگان هیچ چاره ای جز ترک خانه های خود ندارند. ۹۲٪ از افرادی که به یونان می رسند از کشورهای می آیند که تجربه جنگ یا درگیری را دارند یعنی از سوریه، عراق و افغانستان می باشند. علاوه بر این، بسیاری از تازه واردان که پناهندگان تحت کنوانسیون ۱۹۵۱ نیستند، تحت حمایت شرکت های فرعی در قانون اتحادیه اروپا هستند، زیرا آنها در حال فرار از خشونت های بی رویه و یا رفتار غیرانسانی و تحقیرآمیزند. و دیگران نیز بدلائل دیگری که تعهدات قانونی و اخلاقی خاصی را ایجاد می کند، آسیب پذیر هستند (کمیته بین المللی نجات، ۲۰۱۵).

بحران سوریه

بحران سوریه بزرگترین منازعه ژئوپلیتیک بعد از پایان جنگ سرد است. هیچ بحران منطقه ای در دوران بعد از جنگ سرد تا به حال مانند بحران سوریه از نظر اثر و پیامدی که بر تحولات ژئوپلیتیک منطقه ای و بین المللی گذاشته قابل مقایسه با بحران سوریه نیست. از سال ۲۰۱۱ تاکنون بحران سوریه و مسئله پناهندگان سوری در میان مسائل منطقه خاورمیانه و حتی جهان یک ویژگی منحصر به فردی برخوردار شده است. که در این تحقیق به آن پرداخته خواهد شد.

بحران سوریه به زودی وارد پنجمین سال خود می شود، درحالیکه هنوز آمیدی به پایان آن وجود ندارد. اثرات این جنگ بسیار وسیع و مخرب بوده است. حداقل ۱۹۰۰۰۰ نفر از زمان آغاز درگیری کشته شده اند. تقریباً نیمی از جمعیت مجبور شده اند خانه های خود را ترک کنند از جمله بیش از ۳.۲ میلیون نفر که پناهنده کشورهای همسایه شده اند. در میان این پناهندگان ۱.۷ میلیون کودک وجود دارد. از آنجاییکه بحران هنوز ادامه دارد و پس انداز و منابع پناهندگان رو به اتمام است، آنها آسیب پذیرتر شده و به طور فزاینده ای در معرض خطر توسل به مکانیسم های مقابله منفی هستند. میلیون ها نفر نیازمند کمک های بشردوستانه و حمایت های بین المللی باقیمانده اند. جریان پناهندگان در سراسر مرز ادامه دارد، و بیش از ۸۰۰،۰۰۰ نفر به کشورهای منطقه و کشورهای دورتر در طول این سال ها پناهنده شده اند. بسیاری از آنها تاکنون چندین بار جابجا شده اند (ناجار^۱، ۲۰۱۶: ۴). از این رو در این بخش وضعیت مهاجران و پناهندگان سوری را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

در این تحقیق ابتدا وضعیت مردم سوریه و بحران داخلی آنها را تشریح کرده و سپس به بررسی پاسخ کشورهای همسایه برای حمایت از آسیب دیدگان و پناهندگان سوری پرداخته ایم. همچنین وضعیت و واکنش اروپا به حل این بحران را تشریح کرده و طرح های سازمان ملل و اتحادیه اروپا را بررسی کرده ایم و در نهایت تحلیل های مالی انجام شده جهت حل این بحران و نیازمندی ها و میزان بودجه مورد نیاز را بررسی نموده ایم.

¹ Najjar

یافته های تحقیق

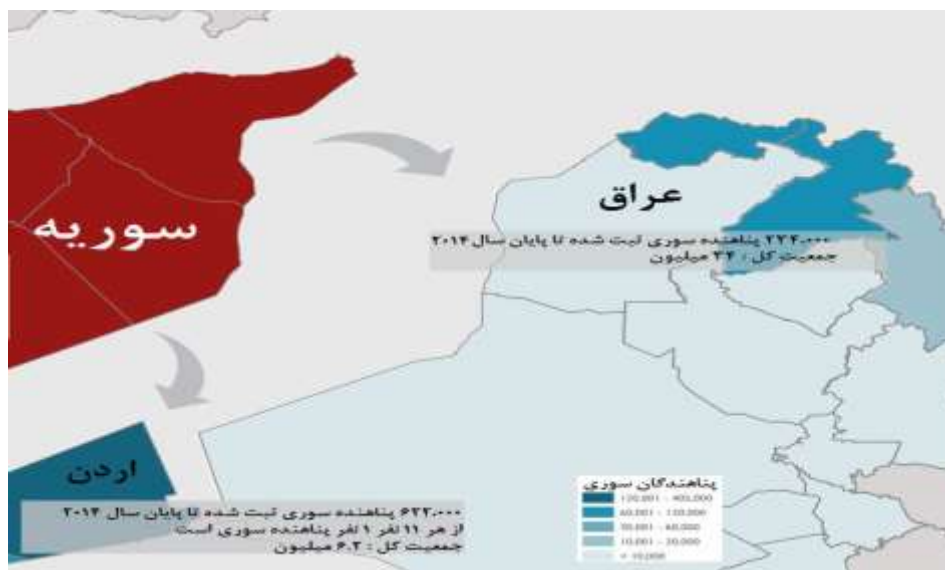
وضعیت و واکنش کشورهای منطقه به بحران سوریه

لبنان و اردن در حال حاضر بالاترین نسبت پناهندگان را در سراسر جهان دارند، و مانند دیگر کشورهای بزرگ میزبان از جمله ترکیه، عراق و مصر، بزرگترین ارائه دهندگان هر دو منابع انسانی و مالی بوده‌اند. با این حال آنها دیگر نمی‌توانند، از عهده این مسئولیت بدون حمایت جامعه بین‌المللی برآیند. وضعیت در عراق، به‌ویژه با توجه به تداخل پناهندگان و بحران IDP با هم پیچیده‌تر است. در این زمینه، کمک‌های انسان‌دوستانه سنتی دیگر کافی نیست، به ویژه با توجه به اینکه امیدی به پایان بحران سوریه وجود ندارد. این کار به کمکی فراتر از منابع، تخصصها، ظرفیتها، و حکم سازمان‌های بشردوستانه نیاز دارد. کمک‌های بلندمدت و مقیاس وسیع، توسط کشورها، همکاری دوجانبه، موسسات مالی بین‌المللی و بخش خصوصی است که می‌تواند به اثرات گسترده ساختاری این بحران رسیدگی کند. پاسخ به این بحران نیاز به یک معماری جدید دارد (ناچار، ۲۰۱۶: ۴).

همانطور که در زیر توضیح داده شده است، کشورهایی که در حال حاضر میزبانی اکثریت قریب به اتفاق جریان پناهندگان سوریه را دارند دچار محدودیت در منابع خود شده‌اند. اردن، لبنان و مصر جمعیت بزرگی از پناهندگان را قبل از هجوم سوریه در خود جای داده‌اند. اگر نگوییم همه آنها، بسیاری از این گروه پناهندگان در شرایط بسیار سختی زندگی می‌کنند، و کشورهای میزبان نمی‌توانند تمام نیازهای پناهندگان را برآورده سازند. نرخ بیکاری لبنان و مصر دو رقمی است. اردن چهارمین کشور کم آب در جهان است، که آب آشامیدنی کافی برای مردم خود ندارد (بیدینگر، ۲۰۱۵)

شکل ۱: وضعیت پناهندگان سوری در منطقه (آکاپس، ۲۰۱۵)

شکل ۲: وضعیت پناهندگان سوری در منطقه (آکاپس، ۲۰۱۵)

لبنان و مصر خود محیط سیاسی بسیار ناپایدار و دولت بی‌ثباتی دارند. لبنان تاثیر درگیری‌های سوریه را در حال حاضر در داخل خاک خود حس می‌کند و اگر جنگ در داخل سوریه به زودی متوقف نشود، از یک جنگ داخلی دیگر به عنوان نتیجه مستقیم جنگ سوریه می‌ترسد. ترکیه، پایدارترین کشور میزبان است و در حال حاضر بیش از ۲.۵ میلیارد دلار در راستای کمک به پناهندگان سوریه هزینه کرده است - بیش از کل سهم اتحادیه اروپا از زمان گسترش بحران تاکنون - و نمی‌تواند به تنهایی به طور نامحدود به نیازهای جمعیت در حال رشد پناهندگان که از مرز طولانی ترکیه با سوریه به این کشور وارد می‌شوند، پاسخ گوید (بیدینگر، ۲۰۱۵).

همان طور که در شکل ۱ و ۲ نشان داده شده است، تعداد زیادی از مردم سوریه برای حفظ جان خود و به امید پیدا کردن زندگی بهتر به کشورهای همسایه از جمله اردن، مصر، ترکیه، عراق و لبنان مهاجرت کرده‌اند. اطلاعات آماری مربوط به این مهاجرت‌ها برای کشورهای ترکیه، لبنان و مصر در شکل ۱ و کشورهای عراق و اردن در شکل ۲ نمایش داده شده است. جدول زیر آمار پناهندگان سوری را در سالهای ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵ در هر یک از کشورهای منطقه نشان می‌دهد.

جدول ۱: تعداد پناهندگان سوری در منطقه خاورمیانه (ناجار، ۲۰۱۶: ۸)

محاسبات برنامه ریزی ۲۰۱۵						
تاریخ	مصر	عراق	اردن	لبنان	ترکیه	جمع
دسامبر ۲۰۱۲	۱۳،۰۰۰	۷۴،۰۰۰	۱۶۸،۰۰۰	۱۸۰،۰۰۰	۱۴۸،۰۰۰	۵۸۳،۰۰۰
دسامبر ۲۰۱۳	۱۴۵،۰۰۰	۲۱۶،۰۰۰	۵۷۵،۰۰۰	۹۰۵،۰۰۰	۵۶۲،۰۰۰	۲،۴۰۳،۰۰۰
نوامبر ۲۰۱۴	۱۳۷،۵۰۴	۲۲۸،۴۸۴	۶۱۹،۷۷۷	۱،۱۴۶،۴۰۵	۱،۱۶۵،۲۷۹	۳،۲۹۷،۴۴۹
دسامبر ۲۰۱۵	۱۲۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۰	۷۰۰،۰۰۰	۱،۵۰۰،۰۰۰	۱،۷۰۰،۰۰۰	۴،۲۷۰،۰۰۰

در نمودارهای ۱ و ۲ به ترتیب وقایع مهم و تعداد پناهندگانی که بصورت رسمی در کشورهای منطقه ثبت شده اند، نشان داده شده است.

نمودار ۱: وقایع سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۳ (اکاپس، ۲۰۱۵)

نمودار ۲: وقایع سال ۲۰۱۴ پناهندگان (اکاپس، ۲۰۱۵)

وضعیت پناهندگان در اروپا و نحوه پاسخ گویی کشورهای اروپایی به بحران

وضعیت مهاجران سوری در اروپا

بیش از ۳۸۱۰۰۰ نفر از دریای مدیترانه در سال ۲۰۱۴ به اروپا فرار کرده اند، و اکثریت آنها به دنبال مکانی امن و دور از آسیب می گردند. این بحران نشان می دهد که موج تخریب ناشی از بحران های منطقه وخیم تر شده است. تعداد بی سابقه ای از مردم از خانه های خود در سراسر جهان آواره شده اند، و کشورهای همسایه اکنون بیش از ظرفیت شان میزبان آنها شده اند، و مردم بیش از هر زمان دیگری به دنبال پناهندگی در اروپا هستند. در همین زمان، اروپا مسیر راحت و قانونی پناهندگان برای رسیدن به اروپا را به طور فزاینده ای دشوارتر نموده است، بنابراین پناهندگان مجبور به سفر از طریق مسیرهای خطرناک و بصورت قاچاق هستند. اغلب پناهندگان به یونان و ایتالیا رسیده اند، که در این کشورها به ترتیب ۲۵۸۳۶۵ و ۱۲۱۰۰۰ نفر در سال ۲۰۱۵ ساکن شده اند. توانایی ایتالیا به دریافت پناهندگان بسیار کم است، اما وضعیت در یونان بسیار بدتر است. پناهندگان از وضعیت

بسیار حادی در یونان رنج می‌برند بطوریکه کمیته بین‌المللی نجات (IRC^۱) را وادار به راه‌اندازی یک واکنش بشردوستانه نموده‌اند. به‌طور معمول IRC به بحران‌ها در برخی از مهم‌ترین مکان‌های جنگ‌زده بر روی زمین پاسخ می‌دهد، سفر دشوار پناهندگان زمانی که آنها به سواحل مدیترانه در اروپا می‌رسند، به پایان نمی‌رسد. به عنوان یک نتیجه از سیاست پناهندگی اتحادیه اروپا (EU^۲)، پناهندگان پس از رسیدن به سواحل مدیترانه، باید بین بودن در کشوری که در آن ممکن است فاقد روابط خانوادگی، خدمات عمومی، و فرصت‌های دیگر باشند، و یا ادامه دادن به سفر خطرناک خود به جاهای دیگر یک گزینه را انتخاب نمایند. اغلب افراد گزینه دوم را انتخاب می‌کنند، و خود را بیشتر در معرض خطر قرار داده و از طریق مسیرهای قاچاق به اروپای غربی و اروپای شمالی مهاجرت می‌کنند (کمیته بین‌المللی نجات، ۲۰۱۵)

آنچه رسانه‌ها آن را "بحران مهاجرت" می‌نامند، در واقع بحران پناهندگان در اروپا است. اکثریت مردمی که از طریق قایق به سواحل اروپا وارد می‌شوند در حال فرار از گزند و آسیب هستند. به گفته آژانس پناهندگان سازمان ملل UNHCR^۳، بسیاری از افراد پس از رسیدن به احتمال زیاد به عنوان پناهنده واجد شرایط شناخته شده و یا نوع دیگری از حمایت بین‌المللی دریافت می‌کنند. به گفته آژانس پناهندگان سازمان ملل UNHCR، بسیاری از افراد پس از رسیدن به احتمال زیاد به عنوان پناهنده واجد شرایط شناخته شده و یا نوع دیگری از حمایت بین‌المللی دریافت می‌کنند. بحران پناهندگان در اروپا در نتیجه آوارگی بی‌سابقه جهانی، اشباع شدن کشورهای میزبان، و سیاست‌هایی که دسترسی امن و قانونی به قلمرو کشورهای عضو اتحادیه اروپا را محدود کرده است، که یک پیش‌نیاز برای درخواست پناهندگی است بوجود آمده است. این بحران تا زمانی که رهبران اروپایی به همه این عوامل رسیدگی نکنند، باقی خواهد ماند. آزار و اذیت، درگیری مزمن و نقض حقوق بشر در این کشورها بیشترین تعداد آوارگان در طول تاریخ را ایجاد کرده است. در پایان سال ۲۰۱۴، ۵۹.۵ میلیون نفر در جهان مجبور به ترک خانه‌های خود شده بودند. در سال ۲۰۱۴، ۱۳.۹ میلیون نفر دیگر آواره شدند. این آمار چهار برابر تعداد سال ۲۰۱۰ می‌باشد.

کشورهایی که معمولاً میزبان این پناهندگان بودند، دیگر از عهده این کار بر نمی‌آیند. ترکیه به تنهایی میزبان ۱.۹ میلیون پناهنده، بیش از هر کشور دیگری در جهان است. کشورهای همسایه دیگر قادر به تامین خدمات اولیه و فرصت‌های لازم نیستند، پناهندگان مجبور به پناهندگی در کشورهای دورتر شده‌اند. در همان زمان که تعداد جهانی پناهندگان به بالاترین سطح خود در تاریخ رسید، آمدن به اروپا از نظر قانونی برای پناهندگان بسیار سخت‌تر شد. بیانیه آژانس اتحادیه اروپا در مورد حقوق اساسی پناهندگان بیان می‌کند: "امکانات لازم برای مردم نیازمند به حمایت، جهت ورود و اقامت قانونی در کشورهای عضو اتحادیه اروپا بسیار محدود است". مردم کشورهای تولیدکننده پناهنده مانند سوریه، اریتره و افغانستان قبل از سفر به اروپا؛ تحت مقررات اتحادیه اروپا، نیاز به ویزا دارند. خطوط هوایی و پروازهای اروپا بدون ویزا اجازه مسافرت نمی‌دهند. اما کشورهای اروپایی دسترسی به ویزا را بسیار محدود کرده‌اند. برای مثال، کشورهای منطقه شنگن بیش از ۳۰,۰۰۰ ویزا به مردم سوریه در سال ۲۰۱۰ اعطا کرده‌اند، اما در سال ۲۰۱۳، این تعداد تقریباً صفر بوده است. بنابراین حتی پناهندگانی که به راحتی می‌توانند از عهده هزینه بلیط هواپیما به اروپا برآیند، و کسانی که قطعاً در تقاضای پناهندگی خود موفق باشند، قادر به سفر قانونی به اروپا نخواهند بود (بیدینگر، ۲۰۱۵).

علاوه بر این، کشورهای اروپایی چند ویزای بشردوستانه دارند، که به افراد نیازمند به حمایت بین‌المللی به منظور دسترسی به یک کشور سوم اجازه می‌دهد درخواست پناهندگی ارائه دهند. از سال ۲۰۱۳، سوئیس و فرانسه تنها کشورهای عضو اتحادیه اروپا بوده‌اند که ویزای بشردوستانه برای مردم سوریه صادر کرده‌اند. حتی در جاییکه کشورهای عضو اتحادیه اروپا ویزا صادر می‌کنند، کنسولگری کشور عضو در بسیاری از کشورهای جنگ‌زده مانند سوریه به دلایل امنیتی بسته است، بنابراین ارائه

¹ International Rescue Committee

² Europe Union

³ United Nations High Commissioner for Refugees

درخواست برای مردم غیرممکن است. کشورهای اروپایی ابزار دیگری برای انتقال راحت و قانونی پناهندگان دارند. یکی از این ابزارها اسکان مجدد است، روندی که در آن پناهندگان بسیار آسیب‌پذیر از یک منطقه که در جست و جوی امنیت هستند، یک منطقه دیگر منتقل می‌شوند. یکی دیگر از این ابزارها پذیرش بشردوستانه است، که شبیه اسکان مجدد است اما می‌تواند دائم یا موقت باشد. کشورهای اروپایی همچنین می‌توانند به پناهندگان از طریق بورس‌های تحصیلی دانشگاهی، پذیرش الحاق به خانواده، و طرح‌های حمایت خصوصی اعطاء کنند. اتحادیه اروپا به عنوان یک کل بصورت بسیار محدودی از این ابزار استفاده می‌کند. به عنوان مثال، کشورهای عضو اتحادیه اروپا تنها کمی بیش از ۴۴۰۰۰ سوری را از سال ۲۰۱۳ از طریق پذیرش و اسکان مجدد و انسان دوستانه پذیرفته‌اند، و آلمان با پذیرفتن ۳۵۰۰۰ سوری بیشترین تعداد را دارد. تنها سه کشور از کشورهای عضو اتحادیه اروپا، به علاوه سوئیس برنامه پذیرش بشردوستانه را به کار گرفته‌اند (میلر و آرچارد، ۲۰۱۴).

مهاجرت غیرقانونی پناهندگان

به دلیل عدم وجود مسیرهای امن و قانونی به اروپا، پناهندگان هیچ گزینه‌ای جز سفر غیرقانونی فوق العاده خطرناک از طریق دریا به یونان و ایتالیا را ندارند. قاچاقچیان ممکن است از این وضعیت بسیار سوءاستفاده کنند، اما بدون آنها و بدون جایگزین امن و قانونی، پناهندگان در کشورهای مبدا رنج می‌برند و می‌میرند. پناهندگان با خطرات تکان‌دهنده‌ای در سفرهای خود به اروپا روبرو هستند. مردم در حال فرار از طریق لیبی به ایتالیا به طور معمول باید از صحرای آفریقا عبور کنند، جایی که آنها مورد تهاجم قاچاقچیان قرار می‌گیرند. مسیر از طریق ترکیه به یونان نیز خطرناک است. پس از عبور از مرز سوریه، پناهندگان با وسیله نقلیه و یا پیاده به ساحل قاچاق می‌شوند. به‌طور فزاینده‌ای، پناهندگان مورد هدف جنایتکاران سازمان یافته در ساحل قرار دارند. دفتر IRC در یونان با پناهندگان و حتی کودکانی مواجه شده است که مورد حمله قرار گرفته‌اند و حتی با استخوان شکسته مشاهده شده‌اند. پناهندگان در هر دو مسیر به اروپا در خطر هستند، به‌ویژه زنان و دختران، در معرض سوءاستفاده جنسی و استثمار هستند. پس از زنده ماندن از انتقال از طریق لیبی و یا ترکیه، پناهندگان باید سفر بعدی را با قایق در دریای مدیترانه آغاز نمایند. این سفرها فاقد تجهیزات و لوازم جانبی و همچنین تجربه کافی در دریانوردی می‌باشد. در نتیجه به دلیل نبود نظارت بین‌المللی، شرایط واقعی پناهندگان در حال عبور از دریای مدیترانه بسیار کم درک شده است. برآورد شده است که ۲۸۵۰ نفر تنها در سال ۲۰۱۴ در گذشته‌اند (میلر و آرچارد، ۲۰۱۴).

بیش از ۳۸۱۰۰۰ نفر با قایق در این سال وارد اروپا شدند. ایتالیا تلاش زیادی برای تامین سرپناه و خدمات برای تمام افراد وارد شده می‌کند اما یونان کاملاً دستپاچه است. حدود ۲۵۸۰۰۰ پناهنده در سال جاری به یونان وارد شده‌اند و انتظار می‌رود بیش از ۲۰۰،۰۰۰ نفر دیگر نیز در راه باشند. این به معنای افزایش بیشتر از ۱۰۰۰ درصد در ورود به یونان در مقایسه با سال ۲۰۱۴ است. عملاً هیچ واکنش سازماندهی شده‌ای در یونان برای هزاران نفر از پناهندگان پس از رسیدن روزانه وجود ندارد. UNHCR شرایط را "شرم آور" و "هرج و مرج شده" توصیف کرده است. کارکنان IRC که در برخی از سخت‌ترین شرایط در نقاط مختلف جهان کار کرده‌اند، می‌گویند که شرایط در اردوگاه‌های پناهندگان لزبوس بدترین چیزی است که آنها که تا کنون شاهد آن بوده‌اند پاسخ‌های محلی نیاز به کمک و هماهنگی به منظور ارائه پاسخی مطابق با استانداردهای بین‌المللی دارد. اکثر پناهندگان، پس از رسیدن به سواحل مدیترانه، مایل به ادامه دادن سفر خود هستند. سیاست پناهندگی مشترک اتحادیه اروپا، که توسط سیستم دوبلین هدایت می‌شود، آنها را ملزم به استفاده از ابزارهای نامنظمی برای انجام این کار می‌کند، و اغلب اوقات موجب روی آوردن دوباره آنها به قاچاقچیان می‌گردد. این سیستم مستلزم آن است که یک پناهنده وارد شده اثر انگشتش در کشور عضو اتحادیه اروپا که او ابتدا وارد آن شده است، ثبت شود، پس از آن این دولت عضو، مسئول پردازش درخواست پناهندگی پناهنده است. این سیاست بدان معنی است که پناهجویانی که به ایتالیا و یونان وارد شده‌اند یا باید آنجا باقی بمانند و یا به سفر غیرقانونی خود ادامه دهند و این خطر را بپذیرند که ممکن است دوباره به ایتالیا و یا یونان بازگردانده شوند زیرا یک بار برای پناهندگی درخواست داده‌اند. در عمل، راه برگشت از دوبلین به یونان برای سالهای زیادی با توجه به شرایط غیرانسانی و اهانت آمیز در یونان بسته شده است، و این برگشت‌ها از دوبلین به ایتالیا در صورت در دسترس نبودن

امکانات لازم به طور قانونی ممنوع است. سیستم دوبلین باید فرآیند الحاق به خانواده، و انتقال پناهجویان به جایی که آنها نزدیک خانواده شان باشند را تسهیل کند، اما این امر در عمل به ندرت اتفاق می افتد (فیشر و هوک، ۲۰۱۵).

اکثر پناهندگان از جزیره لزبوس به یونان می رسند. حدود ۳،۰۰۰ نفر روزانه از ترکیه به شمال لزبوس می رسند، که در روزهای شلوغ به ۴۰۰۰ نفر می رسد. در یونان، تمام افراد وارد شده به طور خودکار "مهاجران غیر قانونی" شناخته می شوند. در نتیجه، پناهندگان باید دستگیر شده و توسط پلیس قبل از اینکه بتوانند لزبوس را ترک کنند، ثبت شوند. برای ثبت نام، پناهندگان باید ۷۰ کیلومتر (بیش از ۴۰ مایل) از ساحل به Mytilini سفر کنند. و این درحالی است هیچگونه رسیدگی به بهداشت و دیگر مشکلات پناهندگان صورت نمی گیرد (اورحان و گونتوگر، ۲۰۱۵).

تاثیر پناهندگان سوری بر وضعیت ژئوپلیتیک و ژئواکونومی منطقه و اروپا:

هجوم پناهندگان سوری بر وضعیت ژئوپلیتیک و ژئواکونومی منطقه و اروپا تاثیری را در بر داشته است که در این پژوهش به تفصیل به آن می پردازیم.

در سه ماهه اول سال ۲۰۱۵، بیش از یک میلیون درخواست پناهندگی در OECD^۱ ثبت شده است. تعداد کل تا پایان سال احتمال زیاد با توجه به شدت جریانهای جدید اخیر افزایش قابل توجهی خواهد داشت. چنین مقادیر عظیمی تاثیر اقتصادی، در هر دو امور مالی عمومی و بازار کار خواهد گذارد. یک ارزیابی از تاثیر ممکن اقتصادی بحران پناهندگان در اروپا، تاکید می کند که در حالیکه هزینه های کوتاه مدت ناشی از چنین جریان بزرگ، نیز وجود خواهد داشت اما منافع اقتصادی و دولتی و امور مالی بطور قابل توجهی، به میزانی که پناهندگان به بازار کار جذب شوند، بستگی خواهد داشت (بیدینگر، ۲۰۱۵).

تاثیر بحران روی اقتصاد و مسائل مالی

چگونه افزایش پناهندگان اقتصاد اروپا را تحت تاثیر قرار خواهد داد؟ گذشته به ما فقط چند سرنخ در مورد اثرات اقتصادی و مالی در کشورهای میزبان پناهندگان در مورد افزایش شدید پناهندگان می دهد و اغلب مطالعات انجام شده روی تاثیر مهاجرت کلی که در آن سهم پناهندگان معمولا بسیار کوچک است، متمرکز است. علاوه بر این، عوامل بسیاری، ارزیابی تاثیر اقتصادی بحران پناهندگان را به چالش می کشد، به ویژه برآورد تعداد پناهجویان آسان نیست، زیرا آنها بسیار متحرک هستند و ممکن است چندین بار در کشورهای مختلف ثبت نام کنند؛ مدت زمان اقامت آنها نامشخص است و با توجه به اینکه چگونه بسیاری از آنها به عنوان پناهنده شناسایی می شوند و اجرای بازگشت آنها به کسانی که حمایت بین المللی به رسمیت شناخته شده را تکذیب می کنند، بستگی دارد و زمان مورد نیاز برای پردازش تقاضای پناهندگی، و زمان مورد نیاز برای ورود به بازار کار بسته به کشور دریافت کننده تفاوت زیادی دارد. در دراز مدت، اثر جریان پناهندگان روی سایر طبقات ورودی (به عنوان مثال درون جنبش اتحادیه اروپا، الحاق به خانواده) همچنان نامشخص است (کمیته بین المللی نجات، ۲۰۱۵).

تاثیر بحران روی اقتصاد عمومی:

کشورهای عضو OECD با افزایش دادن هزینه های عمومی برای پردازش درخواست های پناهندگی و رسیدگی به پناهندگان به این وضعیت اضطراری پاسخ دادند. بودجه اضافی نیز در دسترس اتحادیه اروپا و در سطح ملی برای حمایت از کشورهای مبدا و حمل و نقل آنها قرار داده شده است.

هنگامی که بحران سوریه آشکار شد، آلمان ۰.۵ درصد از تولید ناخالص داخلی اضافی در هر سال از هزینه های عمومی را در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ برای رفع نیازهای اولیه مهاجران تازه وارد و ادغام آنها در بازار کار پیش بینی کرد؛ اتریش ۰.۳٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۶ و سوئد ۰.۹٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۶ را در نظر گرفتند. دولت ترکیه نیز کمک

¹ Organization for Economic Co-operation and Development

به مردم سوریه تحت حفاظت موقت در ترکیه را از سال ۲۰۱۱ ارائه کرده است، که معادل ۰.۸٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴ می‌باشد (کمیته بین‌المللی نجات، ۲۰۱۵).

تاثیر روی بازار کار

شرایط دسترسی به بازار کار در طول پردازش درخواست پناهندگی به طور قابل توجهی در کشورهای مختلف متفاوت است. در برخی موارد تحت شرایط خاص، تقریباً بلافاصله، دسترسی به بازار کار را می‌توان داد، در حالی که در موارد دیگر دوره انتظار می‌تواند یک سال بطول بینجامد.

تخمین حد بالا برای منطقه اقتصادی اروپا (EEA)^۱ و سوئیس به عنوان یک کل نشان می‌دهد که تاثیر تجمعی ورود پناهجویان در پایان ۲۰۱۶ با کمتر از ۱ میلیون ورودی به بازار کار، یا ۰.۴ درصد از نیروی کار EEA، مطابقت دارد.

به طور کلی، اثرات آن بر بازار کار کشور میزبان باید در طول زمان به تدریج بصورت افزایشی ایجاد شود تا پناهندگان بهتر یکپارچه شده و دوباره به خانواده خود بپیوندند. برای تحقق بخشیدن به پتانسیل کامل پناهندگان، مهم است که این امکان را فراهم کنیم که آنها در موقعیتی قرار بگیرند که در آن به مهارت‌های آنها نیاز بیشتری وجود دارد (مهاجری، ۲۰۱۵).

اثرات بر امور مالی عمومی

برآورد اثرات مالی مهاجرت کلی کاملاً در مطالعات متفاوت است اما این تفاوت‌ها معمولاً کوچک هستند. برخی از آنها منافع خالص مالی و برخی دیگر هزینه‌های مالی خالص برای کشور میزبان (OECD، ۲۰۱۳) را نشان می‌دهند.

هزینه‌های کوتاه‌مدت مورد نیاز برای ارائه پشتیبانی به پناهجویان تازه وارد می‌تواند قابل توجه باشد و شامل کمک‌های انسان-دوستانه برای ارائه غذا و سرپناه و حمایت از درآمد پایه آنها، تا هزینه‌های لازم مرتبط با آموزش زبان و تحصیل آنها؛ مراحل شناسایی مهارت‌های مهاجران و هزینه‌های مرتبط با پردازش تقاضای پناهندگی و اجرای بازگردانی آنها، باشد.

کمک هزینه ماهانه ارائه شده به پناهجویان به طور قابل توجهی بین کشورهای مختلف متفاوت است و با توجه به شرایط مسکن تعیین می‌شود. این مقدار می‌تواند از حدود ۱۰ یورو برای بزرگسالان مستقر در مراکز پذیرش تا به بیش از ۳۰۰ یورو برای افراد بدون اقامت باشد. به طور معمول، هزینه کل برای پردازش و استقرار پناهجویان می‌تواند در طیف وسیعی از ۸۰۰۰ و ۱۲۰۰۰ یورو به ازای هر درخواست برای سال اول باشد، گرچه این رقم می‌تواند برای پردازش‌های سریع بسیار کمتر باشد. پشتیبانی بیشتر در اسرع وقت برای کمک به پناهندگان به رسمیت شناخته شده برای ادغام در بازار کار و جامعه مورد نیاز است. چنین سرمایه‌گذاری اگر به تازه واردان کمک شود تا وارد اشتغال شده و شروع به کمک به سیستم رفاهی نمایند مثبت تلقی می‌شود. (مهاجری ۲۰۱۵).

وزارت مهاجرت و شهروندی استرالیا یک مدل مالی (کولی^۲، ۲۰۱۲) را برای مهاجران به اجرا درآورده است که امکان تجزیه و تحلیل دقیق اثر تازه واردان را برای هشت دسته ویزای اصلی برای مهاجرت دائم و ویزای موقت مهاجرت نیروی کار را فراهم می‌کند. این مدل نشان می‌دهد که مهاجران در طول ۱۰-۱۵ سال اول تاثیر مالی منفی دارند، اما بعد از آن شروع به ایجاد تاثیر مثبت می‌کنند.

در کانادا، یک مطالعه جدید در دریافت کمک‌های اجتماعی در میان پناهندگان (لو، شلنبرگ، فرن^۳، ۲۰۱۵) نشان می‌دهد که ۸۰٪ افراد در مدت کوتاهی پس از باز کردن تقاضای پناهندگی خود بر کمک‌های اجتماعی تکیه می‌کنند و در میان کسانی که

^۱ Europe Economic Area

^۲ Cully

^۳ Lu, Shelenberg, Frenette

^۴ Migration

درخواستشان پس از چهار سال هنوز باز بود، بین ۲۵٪ و ۴۰٪ کمک های اجتماعی جمع آوری می کردند. چند مطالعه دیگر پیشرفت سریع پناهندگان در طول زمان را تایید کرده اند. ارزیابی توسط CIC ۲۰۱۱ نشان می دهد که چهار سال پس از آغاز دوره کمک های اجتماعی، ۷۵ درصد از کمک پناهندگان دولت از دایره کمک های اجتماعی خارج شده اند. الگوی مشابهی در مورد سوئد مشاهده می شود که نتایج اولیه بازار کار پناهندگان بسیار ضعیف است، اما به مرور زمان به سرعت پیشرفت می کند (مهاجری ۲۰۱۵).

یک مطالعه اخیر توسط (روئیست^۱، ۲۰۱۵) هزینه های مالی مهاجرت پناهندگان سوئد را برآورد می کند. نویسنده نشان می دهد که سهم مالی خالص کل سهام پناهندگان و خانواده شان در سال ۲۰۰۷ معادل ۱ درصد از تولید ناخالص داخلی بود. در کشورهای اصلی متأثر از جریان زیاد پناهجویان حال حاضر، هزینه های اضافی اعلام شده تا کنون نسبتاً موجود است. آلمان در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷، ۰.۵٪ بیشتر از تولید ناخالص داخلی اش را برای پشتیبانی و رفع نیازهای اولیه مهاجران تازه وارد و ادغام آنها در بازار کار پیش بینی کرده است. (مهاجری ۲۰۱۵).

اتریش هزینه پناهندگان و پناهجویان را از ۰.۱٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴ به ۰.۱۵٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ و ۰.۳٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۶ پیش بینی کرده است. سوئد، که سال های زیادی یک کشور میزبان عمده برای پناهندگان بوده است، برای هزینه های اضافی در سال ۲۰۱۶، ۰.۹٪ از تولید ناخالص داخلی در سال را به منظور بهبود ادغام مهاجران تازه وارد در نظر گرفته است. مجارستان، کشور عمده انتقال به منطقه شنغن، برای پوشش هزینه های مرتبط با جریان جدید پناهندگان، ۰.۱٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۵ را به عنوان هزینه های اضافی اعلام کرده است. از سال ۲۰۱۱، دولت ترکیه برای کمک به پناهندگان سوری بالغ بر ۰.۸٪ از تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۱۴ را ارائه کرده است. کمیسیون اروپا بیش از ۹.۲ میلیارد بودجه اضافی را برای رسیدگی به بحران پناهندگان اعلام کرده است ۲۰۱۵-۲۰۱۶ (۰.۱٪ از تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا). (مهاجری ۲۰۱۵).

این مقدار اضافی مالی باید با یک افزایش نسبتاً کم نسبت به تقاضای کل ارائه شود، زیرا کشورها را با کاهش بودجه جبران نشده در جای دیگر، با صرف بسیاری از بودجه عمومی در کالاها و خدمات غیر قابل تجارت مواجه می سازد. علاوه بر این، میل نهایی به مصرف پناهندگان به احتمال زیاد ممکن است، با توجه به سطح درآمد پایین آنها کاملاً بالا باشد. آخرین نسخه از چشم انداز اقتصادی OECD (OECD، ۲۰۱۵) تخمین می زند که در سال ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷، این مقادیر اضافی مالی منجر به افزایش تقاضای کل در اقتصاد کشورهای اروپایی در حدود ۰.۱ - ۰.۲ درصد از تولید ناخالص داخلی می شود. (مهاجری ۲۰۱۵). این نتایج با برآورد اخیری که توسط کمیسیون اروپا (EC 2015)^۲ منتشر شده همراستاست، اما با کشورهای همسایه سوریه که میزبان بسیاری از پناهندگان سوری هستند، در تقابل است.

طرح پناهندگان منطقه ای و انعطاف پذیری (3RP) طرح سازمان ملل متحد

طرح پناهندگان منطقه ای و انعطاف پذیری (3RP)^۳ طرح سازمان ملل متحد است. این طرح نشان دهنده یک تغییر پارادایم برای پاسخ به بحران، با ترکیب کمک های بشردوستانه و توسعه ظرفیت، نوآوری، و منابع است. این طرح تقریباً ۲۰۰ نهاد بشردوستانه و همکار، از جمله دولت ها، سازمان ملل متحد و سازمان های غیردولتی ملی و بین المللی را گرد هم می آورد. این یک ابتکار منحصربه فرد و هماهنگ با هدف افزایش انعطاف پذیری و توسعه مبتنی بر ثبات و بالابردن وسعت کمک های انسان-دوستانه برای مقابله با بحران است. بحران سوریه نه تنها یک بحران بزرگ انسانی و توسعه ای است، بلکه تبدیل به یکی از جدی ترین تهدیدات برعلیه صلح و امنیت منطقه ای شده است (ناجار، ۲۰۱۵).

¹ Ruist

² Europe Commission

³ Strategic Response plan

طرح پناهندگان منطقه‌ای و انعطاف‌پذیری (3RP) برنامه تحت‌رهبری مقامات ملی توسعه - یعنی، جمهوری عربی مصر، جمهوری عراق، پادشاهی اردن، جمهوری لبنان و جمهوری ترکیه را برای اطمینان از حفاظت، کمک‌های بشردوستانه و انعطاف‌پذیری گرد هم می‌آورد. این طرح با برنامه‌های ملی موجود و نوظهور، از جمله طرح پاسخ اردن سال ۲۰۱۵ به بحران سوریه، طرح پاسخ لبنان، طرح پاسخ استراتژیک عراق (SRP)^۱ و پاسخ کشورهای ترکیه و مصر به بحران همراستا و ادغام شده است. این طرح از دو مولفه متصل بهم تشکیل شده است: جزء بشردوستانه و حفاظت از پناهندگان 3RP به نیازهای پناهندگانی که در اردوگاه‌ها، در شهرک‌ها و در جوامع محلی در همه بخش‌ها زندگی می‌کنند، و همچنین از آسیب‌پذیرترین اعضای جوامع حمایت و به رفع نیازهای آنها کمک می‌کند. این مولفه حفاظت مبتنی بر جامعه را، از طریق شناسایی و پاسخگویی همراه با پشتیبانی‌های زود بازده و خدمات اجتماعی در جوامع آسیب‌دیده تقویت می‌کند. و همچنین جزء توسعه مبتنی بر تثبیت انعطاف‌پذیری 3RP، به نیازهایی چون انعطاف‌پذیری و ثبات در جوامع تحت‌تاثیر و آسیب‌پذیر در همه بخش‌ها رسیدگی می‌کند؛ ظرفیتهایی در سیستم‌های ارائه خدمات ملی و محلی ایجاد کرده؛ توانایی دولت‌ها را برای پاسخ به بحران تقویت می‌کند و پشتیبانی استراتژیک، فنی و سیاسی برای پیشبرد پاسخ ملی ارائه می‌کند (ناچار، ۲۰۱۵).

جداول و مولفه‌های طرح 3RP به شرح ذیل نشان داده شده است:

جدول ۲: بودجه کل مورد نیاز (دلار آمریکا) مربوط به هر یک از مولفه‌های طرح 3RP (ناچار، ۲۰۱۵).

جمع ۲۰۱۵	سایر	مولفه انعطاف پذیری	مولفه پناهندگان	
۳۷۹,۷۶۳,۵۹۶		۱۶۸,۶۳۳,۲۶۹	۲۱۱,۱۳۰,۳۲۷	مصر
۴۲۶,۰۴۱,۳۳۲		۱۰۸,۲۳۲,۴۷۸	۳۱۷,۸۰۸,۸۵۴	عراق
۲,۸۶۸,۱۰۰,۲۸۴	۱,۰۶۲,۷۷۴,۰۰۰	۹۱۶,۲۸۷,۷۵۴	۸۸۹,۰۳۸,۵۳۰	اردن
۲,۱۴۳,۲۵۵,۰۸۲		۷۲۴,۲۰۶,۲۲۹	۱,۴۱۹,۰۴۸,۸۵۳	لبنان
۶۲۴,۰۸۹,۴۷۵		۱۶۳,۳۷۱,۵۰۰	۴۶۰,۷۱۷,۹۷۵	ترکیه
۱۲۸,۲۲۸,۶۶۶		۵,۰۲۶,۰۵۸	۱۲۳,۲۰۲,۶۰۸	منطقه‌ای
		۲,۰۸۵,۷۵۷,۲۸۸	۳,۴۲۰,۹۴۷,۱۴۷	جمع

بودجه کل مورد نیاز در سال ۲۰۱۵: ۵,۵۰۶,۷۰۴,۴۳۵ دلار

جدول ۳: هزینه‌های مورد نیاز هر یک از کشورهای منطقه در حمایت از مردم سوریه - طرح 3RP (ناچار، ۲۰۱۵).

ذینفعان طرح 3RP: پناهندگان سوریه و اعضای جوامع محلی		پناهندگان	کشور
غیر مستقیم	مستقیم		
۵,۷۳۴,۳۲۴	۳۴,۵۵۰	۱۲۰,۰۰۰	مصر
۲,۳۹۷,۰۳۳	۴۷,۹۴۱	۲۵۰,۰۰۰	عراق
۲,۶۳۲,۹۹۴	۱۳۸,۱۵۰	۷۰۰,۰۰۰	اردن
۱,۴۲۲,۰۰۰	۳۳۶,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	لبنان

^۱ Regional Refugee & Resilience Plan

۸,۲۱۶,۵۳۴	۵۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	ترکیه
۲۰,۴۰۲,۸۸۵	۱,۰۵۶,۶۴۱	۴,۲۷۰,۰۰۰	جمع

جدول ۴: بودجه مورد نیاز آژانس‌ها (دلار آمریکا) در هر یک از کشورهای منطقه به ازای هر مولفه طرح 3RP (ناچار، ۲۰۱۵)

مجموع برآورده- شده سال ۲۰۱۶	جمع ۲۰۱۵	مولفه انعطاف پذیری	مولفه پناهندگان	
۱۸۴,۱۴۴,۹۲۷	۱۸۹,۵۸۱,۵۹۶	۸۳,۱۳۳,۲۶۹	۱۰۶,۴۴۸,۳۲۷	مصر
۴۲۳,۰۰۳,۵۶۱	۴۲۶,۰۴۱,۳۳۲	۱۰۸,۲۳۲,۴۷۸	۳۱۷,۸۰۸,۸۵۴	عراق
۱,۱۳۱,۸۲۲,۵۶۶	۱,۱۹۱,۳۹۲,۱۷۵	۳۱۵,۹۱۰,۱۹۰	۸۷۵,۴۸۱,۹۸۵	اردن
۱,۹۲۳,۸۸۵,۵۱۰	۱,۹۷۳,۹۱۵,۰۱۴	۶۰۸,۱۳۳,۷۶۸	۱,۳۶۵,۷۸۱,۲۴۶	لبنان
۶۲۴,۰۸۹,۴۷۵	۶۲۴,۰۸۹,۴۷۵	۱۶۳,۳۷۱,۵۰۰	۴۶۰,۷۱۷,۹۷۵	ترکیه
۱۱۵,۴۰۵,۷۹۹	۱۲۸,۲۲۸,۶۶۶	۵,۰۲۶,۰۵۸	۱۲۳,۲۰۲,۶۰۸	منطقه ای
۴,۴۰۲,۳۵۱,۸۳۸	۴,۵۳۳,۲۴۸,۲۵۸	۱,۲۸۳,۸۰۷,۲۶۳	۳,۲۴۹,۴۴۰,۹۹۵	جمع کل آژانس‌ها

بودجه کل مورد نیاز آژانس‌ها سال ۲۰۱۵: ۴,۵۳۳,۲۴۸,۲۵۸ دلار

جدول ۵: نیازمندی‌های آژانس‌ها در هر بخش / کشور (دلار آمریکا) (ناچار، ۲۰۱۵).

جمع کل	حمایت‌های منطقه ای	ترکیه	لبنان	اردن	عراق	مصر	کشور / بخش
۴۷۸,۹۸۹,۷۶۵		۸۴,۶۹۷,۹۰۰	۱۶۶,۴۹۱,۴۳۱	۱۵۵,۲۹۵,۴۸۵	۵۱,۴۳۷,۴۵۹	۲۱,۰۶۷,۴۹۰	حفاظت
۷۷۰,۵۷۶,۷۷۳		۲۲۴,۸۲۳,۵۰۰	۲۶۸,۹۸۵,۲۶۷	۱۸۳,۲۵۲,۸۸۲	۴۳,۶۹۰,۱۲۴	۴۹,۸۲۵,۰۰۰	نیازهای اولیه
۹,۳۹۵,۵۰۴					۹,۳۹۵,۵۰۴		CCCM ^۱
۴۵۵,۱۲۸,۰۹۱		۵۹,۳۱۶,۰۰۰	۲۴۱,۰۰۵,۷۳۲	۹۴,۳۱۵,۷۷۰	۴۱,۲۱۳,۱۳۵	۱۹,۲۷۷,۴۵۴	آموزش
۱,۰۰۲,۹۸۳,۹۵۵		۱۴۹,۵۳۶,۰۷۵	۴۰۳,۲۴۶,۳۴۳	۳۰۹,۲۶۱,۱۱۸	۷۰,۳۰۴,۹۴۸	۷۰,۶۳۵,۴۷۱	امنیت غذایی
۳۶۹,۲۵۵,۶۶۳		۲۸,۹۴۱,۰۰۰	۲۰۴,۵۴۹,۰۸۰	۷۲,۶۹۴,۴۴۳	۳۴,۲۹۴,۹۵۹	۲۸,۷۷۶,۱۸۱	سلامت
۴۵۰,۹۱۱,۹۶۷		۷۶,۷۷۵,۰۰۰	۳۳۳,۲۰۳,۷۳۶		۴۰,۹۳۳,۲۳۰		انسجام اجتماعی
۸۷,۲۲۴,۴۵۸				۸۷,۲۲۴,۴۵۸			خدمات شهری
۳۹۶,۳۶۳,۱۹۵			۱۴۷,۲۰۶,۸۳۲	۱۹۳,۷۰۴,۸۱۹	۵۵,۴۵۱,۵۴۴		پناهگاه
۳۸۴,۱۹۰,۲۲۲			۲۰۹,۲۲۶,۵۹۳	۹۵,۶۴۳,۲۰۰	۷۹,۳۲۰,۴۲۹		آب
۱۲۸,۲۲۸,۶۶۶	۱۲۸,۲۲۸,۶۶۶						حمایت منطقه ای
۴,۵۳۳,۲۴۸,۲۵۸	۱۲۸,۲۲۸,۶۶۶	۶۲۴,۰۸۹,۴۷۵	۱,۹۷۳,۹۱۵,۰۱۴	۱,۱۹۱,۳۹۲,۱۷۵	۴۲۶,۰۴۱,۳۳۲	۱۸۹,۵۸۱,۵۹۶	جمع کل

نتیجه گیری:

همانطور که مطالعات نشان می دهد، کشورهای منطقه دیگر نمی توانند، از عهده مسئولیت بحران سوریه بدون حمایت جامعه بین المللی برآیند. پناهندگان مجبور به سفر از طریق مسیرهای خطرناک و بصورت قاچاق هستند. در مواجهه با این بحران روزافزون، اروپا ثابت کرده است که قادر به پاسخگویی به یک فاجعه انسانی در داخل مرزهای خود و کمک به اعضای خود برای مقابله با این تراژدی نیست.

باتوجه به آینده میهم و نابسامان سوریه، مردم امیدی به پایان جنگ نداشته و هر روز تعداد بیشتری از آنها آواره کشورهای منطقه و نقاط مختلف جهان می شوند. این مساله بیانگر افزایش تعداد پناهندگان و در نتیجه مهاجرت آنها به سایر کشورهاست و با توجه به کاهش منابع و کمبود ظرفیت کشورهای منطقه خاورمیانه، مهاجرت به اروپا چه از راه های قانونی و چه از راه های غیرقانونی افزایش خواهد یافت.

پناهندگان سوری به این دلیل مقصد خود را اروپا انتخاب می کنند. چون اروپا برای خاورمیانه و شمال آفریقا نزدیکترین منطقه محسوب می شود که دارای ثروت و ارزش های انسانی است که می تواند به آنها پناه بدهد. کل اروپا چنین موضعی ندارند ولی بسیاری از کشورها این مسئله را مورد ستایش قرار می دهند و به ویژه آلمان در این زمینه مسئولیت اخلاقی و انسانی دارد. در حقیقت کشورهایی که سطح رفاه کمتری دارند، پناهندگان بیشتری پذیرفته اند. در حال حاضر به نظرمی رسد هزینه های جنگ سوریه بیشتر از آن است که در ابتدا تصور می شد. تعداد آوارگان سوری، مشکلاتی که برای همسایگان غربی ایجاد شده است، می تواند امنیت در این کشور را به شدت تحت تاثیر قرار دهد و این مسئله ای نیست که به نفع کشورهای اروپایی باشد. هزینه های بالای سیاسی و دیپلماتیک برای اروپا و آمریکا از دیگر جنبه های این بحران است، از این رو به درازا کشیدن آن هزینه ها را افزایش می دهد. هم اکنون میلیون ها سوریه ای به امید یافتن زندگی بهتر روانه اروپا شده اند و این درحالی است که دولت مردان اروپا اعلام کرده اند فقط محدودی از این افراد را می توانند در کشورهای خود جای دهند.

همانطور که در این تحقیق ذکر شد، بحران سوریه تا به حال اثرات اجتماعی و اقتصادی بی سابقه ای بر کشورهای میزبان منطقه گذاشته است، پایداری آنها را تحت تاثیر قرارداده و آنها را به سال های قبل از دستاوردهای توسعه بازگردانده است. تشدید آسیب پذیری از پیش موجود؛ کمبود خدمات اجتماعی اولیه مانند بهداشت، آب، پزشکی و آموزش و پرورش؛ تشدید بیکاری؛ کاهش تجارت و سرمایه گذاری و ایجاد رقابت برای منابع محدود و کاهش یافته، از جمله آثار مخرب این بحران است. (مهاجری ۲۰۱۵).

منابع:

۱. خان محمدی؛ علی (۱۳۹۲). پناهندگی براساس حقوق بین الملل.
۲. کیوانمهر؛ میترا (۱۳۷۷). آوارگان، زنده های بی زندگی. مجله آزما؛ ش: ۱(۸-۱۱).
۳. کریمی؛ رقیه (۱۳۸۹). نگاهی به پناهندگی در فقه و حقوق بین الملل: نشریه معرفت؛ ش: ۱۵۴(ص ۴۳-۵۸).
۴. نظری تاج آبادی؛ حمید (۱۳۶۱). دایره المعارف حقوق بین الملل عمومی: انتشارات وزارت خارجه(ص ۱۳-۱۷).
5. Bidinger, Sarah (2014). Protecting Syrian Refugees: Laws, Policies and Global
6. Europe's Refugee Crisis Policy Brief, International Rescue committee, September 2015.
7. Lisa Fischer and Petra Hueck, "10% of refugees from syria: Europe's resettlement and other admission responses in a global perspective." Europe ICMC , International Catholic Migration Commission, June 2015.
8. Migration Policy Debates, www.oecd.org/migration, November 2015.
9. Nicole Ostrand, "The Syrian Refugee Crisis: A Comparison of Responses by Germany, Sweden, the United Kingdom, and the United States," in Journal on

- Migration and Human Security: by the Center for Migration Studies of New York, Volume 3, No 3, 2015.
10. Oytun Orhan, ORSAM Researcher and Sabiha Senyücel Gündoğar, TESEV Director for the Foreign Policy Program, “Effects of the Syrian Refugees on Turkey,” in Center for Middle Eastern Strategic Studies, Report No: 195, January 2015.
 11. Responsibility-Sharing. Boston University School of Law Cynthia Orchard and Andrew Miller.
 12. Shereen Najjar , Helen Clark , António Guterres , “Regional Strategic Overview of Regional Refugee & Resilience Plan 2015-2016 In Response to the Syria Crisis”.
 13. Syria”, FORCED MIGRATION POLICY BRIEFING 10, September 2014.
 14. Syrian Four Years on: No End in Sight, acaps
 15. UNHCR the UN Refugee Agency, “UNHCR Global Trends, Forced Displacement in 2014”.
 16. UNHCR the UN Refugee Agency, Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity?

An Evaluation of the Geopolitical Consequences Caused by Syrian Refugees' Entry to the Countries of European Union

Hamid Reza Mohammadi¹, Kobra Ghamati Mojarrad²

1. Associate Professor of Political Geography, Faculty of Earth Sciences, Shahid Beheshti University

2. Graduate of Political Geography, Faculty of Earth Sciences, Shahid Beheshti University (Corresponding Author)

Abstract

Syria crisis that started in 2011 has entered its fifth year in a situation of a wide range of local, regional and international actors makes Syria the scene of that presence an activities geopolitical power struggles. This violent competition not only had massive consequences inside Syria and for the Government and its people, but also by making millions of refugees fleeing out across the border, created a new problem for neighboring and Europe countries. In this paper, that its method is descriptive and analytic, by using international statistics and reports, besides investigating the situation of Syrian refugees and their destination countries, reflections and geopolitical consequences of the presence of Syrian refugees in these countries has been investigated and analyzed. The results of this study show that the presence of Syrian refugees in neighboring and Europe countries has negative consequences in economic-financial and socio-political aspects.

Keywords: Syria Crisis, Syrian refugees, the geopolitical consequences, Syria's neighbors, Europe Union.
